ד) **שמין** בית סאה באותה שדה. פי׳ בקונטרס ה) (ברש פירקין) שאם אכלה ערוגה אחת שמין אותה אגב בית סאה כמה היתה יפה קודם שאכלה ממנה וכמה היא יפה עכשיו וקשה לר״י דאי אבית סאה קאי ה״ל למימר כמה היה יפה וכמה הוא יפה בלשון זכר ועוד דקבעי בגמ׳ היכי שיימינן הלא פירשה יפה משמעינו שמין ערוגה בבית סאה ומה שפ״ה בגמ׳ היכי שיימינן בבית סאה בחנפי נפשה לא שיימינן דמכחישין ליה למזיק דקרחת ערוגה של קב או קביים משונה לפי דמיו אלא שמין ס׳ סאין ורואין כמה דמים מגיעים לבית סאה וחוזרין ושמין כמה נפחתה בשביל הערוגה וקשה דהיכן מצינו שמי שומות הללו דנקרא לא כמיב אלא בשדה אחר ושמין מה שהזיק אגב שדה אחרת ומן המשנה לא משמע כלל ועוד דלמ״ד בגמ׳ קלח בששים קלחים כלומר בששים שיעורים כמותו אמאי נקט במתניתין בית סאה ועוד קשה דפריך בגמרא אכולהו אמורמי מהא דתניא אכלה קב או קביים רואין אותה כאלו היא ערוגה קטנה ומשערין אותה מאי לאו בפני עצמה תקשי ליה ו) ממתני׳ דקתני שמשערין אותה בבית סאה [א] וגרסה לפרש דשמין בית סאה דקתני היינו בית סאה הנאכל שמין באותה שדה כדקתני סיפא במילתא דר״ש אם סאה סאה אם סאתים סאתים ולפי שלא פי׳ משנתינו בכמה שמין אותה אלא שבאותה שדה שמין אותה מפרש בגמרא היכי שיימינן ומפרש ר׳ יוסי בר חנינא סאה בששים סאין בין אכלה פחות בין אכלה יותר לעולם שמין סאה בששים ומשלם לפי החשבון חזקיה אומר קלח בששים קלחים כלומר לעולם מה שאכלה בששים שיעורין כמותן ר׳ ינאי אומר תרקב בששים תרקבין ובין אכלה פחות או יותר משלם לפי חשבון ולר׳ ינאי משביח יותר מזיק מלר׳ יוסי בר חנינא דקרחת תרקב איכא ניכרת בשלשים סאין כמו קרחת סאה בס׳ סאין כדאמר רב פפא דאין שמין כור בס׳ כורים מפני שפוגם מזיק ואע״ג דקתני במתניתין בית סאה באותה שדה לרבי ינאי לא לשיעורא נקטינן שאין משערין בו כלל אלא בתרקב משערין וגרסה לר״י דכי משערין למר בתרקב ולמר בסאה לאו בבית סאה זרע קאמר דהוי כ׳ על כ׳ דאין דומה שדברה משנתינו בזה דבבהמה אחת אייר ומתי אכלה כל זה אלא בסאה פירות קאמר דמשערין כדקתני אם סאה סאה ואין לתמוה על לשון בית סאה דקתני במתניתין דכיון שהפירות המוכרין לקרקע שייך שפיר לקרות לסאה פירות הנאכל בית סאה והא דפריך בגמרא אבייתא אלי ולא בית כור ולא כור מנעי ליה היינו משום דבריתא קתני קב ובסיפא בית כור ומיהו אי הוה מפרשינן דבבית סאה זרע קאמר כגון כ׳ על כ׳ הוי ניחא טפי אע״ג דבגמרא נקט לכולהו בלא בית כדקאמר סאה תרקב קב וכור אין להקפיד דלפעמים קרי נמי לבית כור זרע כור סתם כדאשכחן בפרק המקבל (ב״מ דף קה:) נותן ארבעה קבין לכור ומסיק דארבעה קבין לכור זרע קאמר:

קשבא. פי׳ בקונטרס דקל וכן משמע דקאמר ותלתא תלתא בקינא הוו קיימי ותאלי הם דקלים כדמוכח בהמוכל (לקמן דף נב.) חזא תאלי בי גופני וקאמר גופני קנו דקלי וקשה דבפ״ק דע״ז (דף יד:) תנן דקל טב וחצב ונקלבא ומפרש בגמ׳ חצב קשבא ושמא יש מיני דקלים הרבה שאחד קרוי דקל סתם ואחד קרוי חצב דהיינו קשבא ובערוך פירש דקשבא הוא דקלא פרסאה: **דדאין** דינא דפרסאה. י״מ של דקל פרסאי דאמר לקמן הלכתא כוותיה דרש גלותא דדקלא פרסאה ולפי מה שפירש בערוך דקשבא דקלא פרסאה אי אפשר לפרש כן:

ולאסטמורי בגוה תיקו: כיצד משלמת מה שהזיקה וכו׳: מנה״מ אמר רב מתנה דאמר קרא [1] ובער בשדה אחר ו) מלמד ששמין על גב שדה אחר האי ובער בשדה אחר מבעי ליה לאפוקי רה״ר א״כ לכתוב רחמנא ובער בשדה חבירו א״נ שדה אחר מאי בשדה אחר ששמין על גב שדה אחר ואימא כוליה להכי הוא דאתא לאפוקי רה״ר מגלן אם כן לכתביה רחמנא גבי תשלומין [1] מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם בשדה אחר ל״ל דכתביה רחמנא גבי ובער ש״מ תרתי היכי שיימינן א״ר יוסי בר חנינא [2] סאה בששים סאין ר׳ ינאי אמר [3] תרקב בששים תרקבים חזקיה אמר [3] קלח בששים קלחים מיתיבי אכלה קב או קביים אין אומרים תשלם דמיהן אלא רואין אותה כאילו היא ערוגה קטנה ומשערים אותה מאי לאו בפני עצמה לא בששים ת״ר אין שמין קב מפני שמשביחו ולא בית כור מפני שפוגמו מאי קאמר א״ר פפא ה״ק אין שמין קב בששים קבים מפני שמשביח מזיק ולא כור בששים כורין מפני שפוגם מזיק מתקיף לה רב הונא בר מנוח האי ולא בית כור ולא כור מבעי ליה אלא אמר רב הונא בר מנוח משמיה דרב אחא בריה דרב איקא הכי קתני אין שמין קב בפני עצמו מפני שמשביח ניזק ולא קב בבית כור מפני שפוגם ניזק אלא בששים ההוא גברא דקץ קשבא מחבריה אתא לקמיה דריש גלותא א״ל לדידי חזי לי ותלתא תאלתא בקינא הוו קיימי והוו שוו מאה זוזי זיל הב ליה תלתין ותלתא ותילתא אמר גבי ריש גלותא דדאין דינא דפרסאה למה לי אתא לקמיה דר״נ א״ל בששים א״ל רבא אם אמרו בנזקי ממונו יאמרו בנזקי גופו אמר ליה אביי לרבא בנזקי גופו מאי דעתיך דתניא המבכיר כרמו של חבירו סמדר רואין אותו כמה [3] היתה יפה קודם לכן וכמה [3] היא יפה לאחר מכאן ואילו בששים לא קתני אטו גבי בהמתו נמי מי לא תניא כי האי גוונא דתניא [4] קטמה נטיעה רבי יוסי אומר גוזרי גזירות שבירושלים אומרים נטיעה בת שנתה שתי כסף בת שתי שנים ארבעה כסף אכלה חזיז רבי יוסי הגלילי אומר נידון במשוייר שבו וחכמים אומרים רואין אותה כמה היתה יפה וכמה היא יפה אכלה הנותר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה בימי הקציר ומשלם: **כמה היפה יפה.** הקרקע לימכר כשהיא עם השחת: סמדר

ולהזהר בה: **היכי שיימינן.** לבית סאה דמתני׳: **סאה בס׳ סאין.** הלי בית סאה דקתני במתני׳ דבשביל ערוגה אחת שמין בית סאה בחנפי נפשה שיימינן דמכחישין ליה למזיק לפי שבית סאה נמכרת ביוקר לפי שמועטן הוא ואינו מצוי לימכר ועני שאין ידו משגת לדמי קרקע גדולה קונה אותו ביומר מדמיו וקרחת ערוגה של קב או קביים משיב לו לפי דמיו אלא שמין בשביל סאים כמה שוין ורואין כמה דמים מגיעין לבית סאה וחוזרין ושמין כמה נפחתו דמיו בשביל קרחת ערוגה זו. וא״ת למה הוזכר בית סאה שאם היה שמין מתחלה הערוגה בששים סאין כמה היו יפין וכמה הן יפין לא היה משלם כלום שאין קרחת ערוגה קטנה ניכרת בששים סאין אבל בבית סאה ניכרת: **פרקב בששים פרקבין.** שלשים סאין שמין ולא ששים דא״כ מפסדת ליה לניזק שאין קונין מצוין לששים סאין לפי שמרובין הן לאדם בינוני ומועטין הן למשופע בנכסים: **קלח בס׳ קלחים.** מה שאכלה בס׳ שיעורין כמותו: **משלם דמיהן.** כמו שנמכרין קב או קביים בשוק: **מאי לאו בפני עצמו.** וקשיא לכולהו: **לא בששים.** ולכל חד כדאית ליה: **אין שמין קב בששים קביים.** אם אכלה קב אין שמין בששים קביים: **מפני שמשביח מזיק.** דששים קביים אין להם מכר מפני שמרובין הן לעני ומועטין לבינוני וכל שכן לעשיר ועוד שאין קרחת קב ניכרת בששים קביים: **ולא כור בששים כורין.** אכלה כור תבואה אין שמין אותה בששים כורין: **מפני שפוגם מזיק.** לפי שאדם המשופע בנכסים ותאב לקנות קרקע גדולה קונה אותה כשהוא מוצאה בהרבה יותר מדמיו ועוד קרחת כור גדולה היא מאד אלא כל סאה שמין בששים: **ולא כור מבעי ליה.** כדקתני אין שמין קב ולא קתני בית קב: **קב בבית כור.** אין קרחתו נראית: **כור.** שלשים סאה: **קשבא.** דקל: **אמר ליה.** ריש גלותא אני דאיתי: **ותלתא תאלתא בקינא הוו.** שלשה דקלים זה אצל זה: **דינא דפרסאה.** שאינו דין תורה: **אם אמרו.** בס׳ להקל על המזיק: **בנזקי ממונו.** במה שאכלה בהמתו והזיקה: **יאמרו בנזקי גופו.** שמזיק בעצמו בידים שקנן לדקל: **המבכיר כרמו.** שיחת וכילה: **קטמה נטיעה** גרסינן. בהמה שקטמה נטיעה: **גוזרי גזירות.** קונסי קנסות אדמון וחנן בן אבשלום בפרק בתרא דכתובות [קד:]: **חזיז.** שחת: **כמשוייר שבה.** רואין את הנותר לפי מה שתעלה כל ערוגה וערוגה בימי הקציר ומשלם:

מר א ב ג מיי׳ פ״ל מהל׳ נזקי ממון הל׳ יג סמג עשין סז טוש״ע ח״מ סי׳ שלד סעיף ד:

מוסף רש״י

קטמה נטיעה. בהמה שנכנסה לרשות הניזק והזיקה, קטמה נטיעת אילן כמה שמין אותה (כתובות קה:). שתי כסף. שתי מעות (שם). חזיז. שחת של תבואה חטין ושעורין בעודן ירק (לקמן קיט:).

מסורת הש״ס

א) [לקמן נט:], ב) נ״ל היה. רש״ל, ג) כתובות קה., ד) שיך לעיל בהשנה, ה) [רש״ל], ו) גי׳ מ״מ אמתני׳ וכן הוא בפ׳ השואל נט: וס״ש,

תורה אור השלם

1. כִּי יַבְעֵר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ וּבִעֵר בִּשְׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם: שמות כב ד

הגהות הגר״א

[א] תוס׳ ד״ה שמין כו׳ וכ״ל דשמין בית סאה. נ״ב והכלב״ד פי׳ דהכי קאמר שאם אכלה פחות משאה שמין בס״ע ולר״י בפחות מתרקב:

אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר. ואפילו אם נתקלקל המשוירת משלם כענבים העומדות ליבצר. ודוקא בסמדר דענבים פעמים שאלו מתקלקלים ואלו ניצולים לפיכך אין נידונין במשויר אבל תבואה רגילה להתקלקל כולה יחד ובמזיז מודה ר' יהושע או כרבי יוסי הגלילי או כרבנן ובתבואה גדולה כמו סמדר בענבים יקבור במשויר שבו אי נמי בתבואה לא קנסו כל כך כמו בענבים ולא יהא נידון כמשויר שבו לרבי יהושע ורבה דאמר ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבצר מ"מ שמין אותן אגב קרקע דהא ר"ש נמי קאמר הכי בפגים או בוסר וע"כ אגב קרקע שמין אותן כיון דלריבי לשדה (ג) ובפירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות גמורים במשנתנו:

ומאי ניהו כי היאך דסליק. הכא משמע דקבר אבי דפליגי דנידון במשויר שבו והקשה ר"מ דבריש הניזקין (גיטין דף מח: ושם) ס"ל לאבי דפליגי אי שיימינן בדניזק או בדמזיק וי"ל אע"ג דמשמע דפליגי אי בדמזיק אי בדניזק דהא תניא פ"ק (דף ו:) בהדיא מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר כו' מ"מ משמע ליה לאבי דבמשויר נמי פליגי מדקאמר ר"ע לא בא הכתוב דמשמע שרוצה לומר לא בא הכתוב להחמיר על המזיק כמו שאמרת אלא דוקא לגבות לניזקין מן העידית לבד ואי בעידית לחודיה פליגי א"כ לא היה ר' ישמעאל מחמיר על המזיק טפי מר"ע אלא אדרבה היה ר"ע מחמיר טפי דאין חייב לקנות מעידית דניזק אם אין לו כדפריש"ת בפ"ק (דף ו: ושם ד"ה כגון): **ר'** שמעון בר יהודה היינו רבי יהושע. תימה אמאי לא קאמר כרוך ותני בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים וסמדר וי"ל משום דאין שייך לכלול סמדר בהדי לולבים דלא הוה ליה להזכיר לולבים אלא הכי ה"ל למימר בד"א בזמן שאכלה סמדר אבל בהדי פגים ובוסר שייך לכוללו שפיר דטעמא משום דמשיב כפגין:

איכא בינייהו כחש גופנא ולא מסיימי. וא"ת לימא תנא בתרא לטפוי ולהחמיר בתשלומין קאתי כדאמר בריש המוכר פירות (ב"ב דף נג:) וי"ל דשאני הכא דדלמא לא בא לטפוי כי אם על חכמים דאמילתייהו דרבנן קאי:

מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש היא. אבי בא לומר דמסיימי שפיר ולא לאפוקי רבנן דפליגי עליה דר"ש בתוכם קאתי דאינהו נמי חייש ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונם אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אומר נכי חיה בן עזאי אומר נכי מזונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזונות ומ"ד נכי מזונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"נ בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא [א]והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא דארמאה [ב]והלכתא כוותיה דריש גלותא בדקלא פרסאה אליעזר זעירא הוה

אכלה סמדר רבי יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר וחכ"א רואין כמה היתה יפה וכמה היא יפה רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה פגים או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר קתני מיהת וחכ"א רואין אותן כמה היתה יפה וכמה היא יפה ולא קתני בששים אלא מאי אית לך למימר בששים ה"נ בששים אמר אביי ר' יוסי הגלילי ור' ישמעאל אמרו דבר אחד ר' יוסי הגלילי הא דאמרן רבי ישמעאל דתניא[ג] מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר לא בא הכתוב אלא לגבות לניזקין מן העידית וק"ו להקדש ולא תימא כרב אידי בר אבין דאמר רב אידי בר אבין כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות ולא ידעינן אי כחושה הואי אי שמינה הואי דאמר קום שלים שמינה במיטב דאיכא השתא דהכי לא אמרינן מאי טעמא המוציא מחבירו עליו הראיה אלא במיטב דלקמיה ומאי ניהו כי היאך דסליק אמר מר ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש במה דברים אמורים שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים הא סמדר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אימא סיפא אכלה פגים או בוסר הוא דרואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר הא סמדר רואין אותן כמה היא יפה וכמה היתה יפה אמר רבינא כרוך ותני בד"א בזמן שאכלה לולבי גפנים ויחורי תאנים אבל אכלה סמדר פגין או בוסר רואין אותן כאילו ענבים עומדות ליבצר אי הכי ר"ש בן יהודה היינו רבי יהושע איכא בינייהו כחש גופנא ולא מסיימי אביי אמר מסיימי ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונם אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אומר נכי חיה בן עזאי אומר נכי מזונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזונות ומ"ד נכי מזונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיחא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"נ בששים לישנא אחרינא רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קטינא דארעא [א]והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע בדקלא דארמאה [ב]והלכתא כוותיה דריש גלותא בדקלא פרסאה אליעזר זעירא הוה

וטעמייהו משום דאינו דומה נבעלת בתוכם לנבעלת ברצון כדקאמרי: **אונם** אינו משלם את הצער. בפרק אלו נערות (כתובות דף לט. ושם) [ג] גבי הא דתנן האונס נותן את הנער בעי בגמרא נער דמאי אע"פ דדבר פשוט הוא שיש נער גדול בתולה שנבעלה מתחילה כשמשיר בתוליה ורוב קטנות בתולות מזה היינו משום דנער דהשתא בתוליה פשיטא ליה דלא משלם לפי שסופה להצטער תחת בעלה דתנא דמתניתין דהתם חייש לכחש גופנא מדקתני שהאונס נותן את הנער ומפתה פטור ומדפטרינן מפתה אלמא חייש לכחש גופנא מה שסופה להצטער תחת בעלה הלכך בעי נער דמאי:

סמדר. ענבים דקין בהתחלתן לאחר שפרחו מיד: (ה) **וכמה היא יפה.** הקרקע לימכר כשהיא סמדר ולהקל באו: **בד"א.** (ב) בגישומין אגב קרקע: **בזמן שאכלה לולבי גפנים.** ג) האשכולות גרגה בתחילת הגפנים ונכר ועדיין לא פרח להיות הענבים גמורים והוא לולב וכן יחור בתאנים: **אכל אכלה פגים.** בתאנה או בוסר בענבים שהן כפול הלבן והוו כפירות גמורים רואין אותן כו': **לנזקין מן העידית.** אותה שומא ששמו ב"ד מאה או מאתים יגבה קרקע במאה או במאתים מן העידית שבנכסיו: **ולא תימא.** דהאי מיטב של ניזק דקאמר ר' ישמעאל וקשיא לן בפ"ק (ד) אכלה כחושה משלם שמינה ותרלה רב אידי כגון שאכלה כו' דהמוציא מחבירו עליו הראיה וכחושה הוא דמשלם אלא מאי מיטב דניזק דקאמר ר' ישמעאל לאו בספיקא מיירי וה"ק אותה ערוגה שאכלה ישלם כפי מה שהיתה ראויה להטיב ולהשביח לקמיה: **כי היאך דסליק.** בימות הקליר: **סמדר.** לאחר שפרחו הענבים מיד ולולבין קודם שפרחו: **כרוך ותני.** הוסיף סמדר עמהם במשנה: **כחש גופנא.** לגבות מן התשלומין מה שיכחישו הענבים בגפנים אם יעמדו שם עד הבציר שתמיד יונקים לחלוח הגפן: **אביי אמר מסיימי ומסיימי ומאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש.** דשמעת ליה בדוכתא אחריתי: **שסופה להצטער.** אלמא מנכין מן התשלומין כפי מה שעתידה להכחיש: **נכי חיה.** בדמי ולדות קמיירי דמנכה לו מה שהבעל עתיד ליתן בשכר המילדת ומזק האשה שהיא נזוקה ומצטערת עכשיו יותר משיש לה חיה הרי הוא משלם לאשה זוג ועגל ונמצא הכל בכלל ומדמי ולדות שהוא נותן לבעל מנכין שכר חיה: **נכי מזונות.** שהוא צריך להוסיף על מזונות אשתו בימי קישויה והשתא אין קישוי. אלמא מנכינן מה שהוא עתיד להוליד: **דקלא פרסאה.** משוב הוא מאד ונישום בפני עצמו: מסאני

מסורת הש"ס

א) לעיל ו: גיטין מח.,
ב) כתובות לט. [ע"ש],
ג) ל"ל האשכול יבש"ן,
ד) [דף ו:], ה) [ד"ה לענין],

תורה אור השלם

ו. כִּי יַבְעֵר אִישׁ שָׂדֶה אוֹ כֶרֶם וְשִׁלַּח אֶת בְּעִירוֹ וּבִעֵר בִּשְׂדֵה אַחֵר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וּמֵיטַב כַּרְמוֹ יְשַׁלֵּם: שמות כב ד

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה כמה היתה יפה: (ב) ר"ה בד"א דנישומין אגב: (ג) תוס' ד"ה אכלה כו' דלריבי לשדה דבפירות:

גליון הש"ם

גמ' כחש גופנא. עיין בב"מ דף קד ע"ב ובתוספות שם ד"ה סבר:

עין משפט נר מצוה

מה א ב מיי' פ"ד מהלכות גזלה ומאון ממון הלכה יד סמג עשין מז טוש"ע ח"מ סימן שלד סעיף ו:

מוסף רש"י

מיטב שדהו של ניזק. השתא משמע שאם שלם בעירו ואכלה ערוגה של בית פאה בשדה אחרינו שמין ערוגה יפה שבכל שדה הניזק ונותן לו דמיה ואפילו היתה זו כחושה (גיטין מח:) שאם אכלה ערוגה בשדהו שמין ערוגה משובחת של ניזק כמה יפה עכשיו עם פירותיה וכמה תהא יפה בלא פירות ונותן לו (לעיל ו:). **לא בא הכתוב.** להחמיר עליו לשלם יותר ממה שהזיק, אלא לגבות לניזקין, שיעור דמי נזקו כמות שהוא, מן העידית. שאם אין לו משות ורוצה לפרוע לו קרקע בשומת צריך ליתן לו מקרקע משובחת שלו (גיטין מח:) מן העידית של מזיק, דשמין ערוגה של ניזק לפי מה שהיא ואם מזיק בא ליתן לו קרקע בדמי נזקו, נותן לו מיטב שדותיו שהם אותן דמיים (לעיל ו:). כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות. והיו בהן כחושות ושמנות מעורבות זו אצל זו (גיטין מח:) ויש שם ערוגות שמנות וטעונות פירות הרבה, וכחושות וטעונות מעט, ולא יתיגע הך ערוגה המאכלת מהי ניהו (לעיל ו:). **המוציא מחבירו עליו הראיה.** הא ניחא הוא מוציא מחבירו ועליו הראיה (שם) עליו להביא עדים לברר את הספק ולאוריינתא היא (לעיל מו:) מי בעל דברים יגש אליהם, יגיש ראיה אליהם (גיטין מח:).